

ผลการศึกษาเบื้องต้นเรื่อง

โครงการ “ศึกษาทบทวนมาตรการทางกฎหมายเพื่อการจัดการพืช

กระท่อม :

กรณีศึกษากฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ*

ไพศาล ลิ้มสถิตย์

กรรมการบริหารศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การสัมมนาเชิงวิชาการ การปฏิรูปแนวทางการปฏิบัติต่อพืชกระท่อมในประเทศไทย

1 มิถุนายน 2559

จัดโดย สำนักงาน ป.ป.ส.

1

* สนับสนุนทุนโดย แผนงานภาควิชาการสารเสพติด (ภวส.) คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสสส.

วัตถุประสงค์ของโครงการ

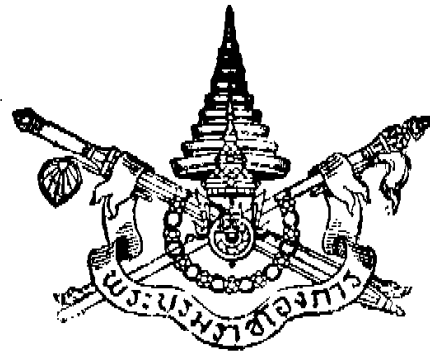
- 1) ศึกษาวิเคราะห์นโยบายและพัฒนาการทางกฎหมายไทยในการจัดการพืชกระท่อม
- 2) ศึกษานโยบายและมาตรการจัดการพืชกระท่อมในต่างประเทศ (ประเทศสหรัฐอเมริกา 2 มลรัฐ, ประเทศนิวซีแลนด์, ประเทศออสเตรเลีย และประเทศมาเลเซีย)
- 3) จัดทำข้อเสนอแนะการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายยาเสพติด กรณีศึกษาพืชกระท่อม

ระเบียบวิธีวิจัย

- การวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลวิชาการด้านนโยบายและกฎหมายยาเสพติดไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับพืชกระท่อม ศึกษาวิเคราะห์คำพิพากษาคดียาเสพติดที่น่าสนใจ สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้แทนหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง การรวบรวมข้อมูล ความเห็นจากการประชุมกลุ่มเฉพาะ

พัฒนาการทางกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับพืชกระท่อม

- พืชกระท่อมมิได้ถูกควบคุมโดยรัฐ และไม่ถือเป็นยาเสพติดติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2465
- **พระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ. 2486** ออกในสมัย รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นกฎหมายควบคุมพืชกระท่อมฉบับแรกในไทยและยังไม่มีกฎหมายประเทศใดควบคุมกระท่อมในขณะนั้น

พระราชบัญญัติ

พืชกระท่อม

พุทธศักราช 2486

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ 4 สิงหาคม พุทธศักราช 2480

และวันที่ 16 ธันวาคม พุทธศักราช 2484)

อาทิตย์ทิพอาภา

ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ 27 มกราคม พุทธศักราช 2486

เป็นปีที่ 10 ในรัชกาลปัจจุบัน

เหตุผล ความจำเป็นการเสนอ พ.ร.บ.พืชกระท่อม พ.ศ. 2486

○ ความเห็นที่ 1 เพื่อคุ้มครองสุขภาพประชาชนผู้เสพ

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เพื่อคุ้มครองสุขภาพ
ของประชาชน สมควรควบคุมพืชกระท่อม อันเป็นที่ให้โทษ
แก่ผู้เสพ

700558

บันทึกหลักการและเหตุผล
ในการ ออกพระ ราชบัญญัติกะทอม พุทธศักราช 248..

หลักการ

เพื่อห้ามการ เสพ ไบกะทอมหรือส่วนต่าง ๆ ของคนกะทอม *และห้ามการปลูก*

เหตุผล

กะทอมเป็นพริกสชาติชนิดหนึ่ง ไบมีรสมีนเมาคล้ายฝิ่น ปรากฏว่า
ประชาชนชาวไทยนิยมเสพกันแพร่หลายมาก การ เสพ ไบกะทอมเป็นการ ให้โทษแก่
ร่างกายโดยทำให้หูเสพตึกและ เกิดอาการมีนเมา หงออีก เบื่ออาหาร เป็นโรคหัวใจ
อ่อนและโร ทรประสาทอื่น เต็ม เพราะฉะนั้น จึงสมควรมีบทบัญญัติบังคับห้ามการปลูก
การมีไว้ในครอบครอง การพาเข้าและส่งออกซึ่ง ไบกะทอมและส่วนต่าง ๆ ของคน
กะทอม ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองป้องกันให้ความปลอดภัยแก่ประชาชนให้บัง เกิดผลดีคือไป.

ข้อสังเกต

- ไม่มีข้อมูลทางวิชาการ หรือผลการศึกษาลักษณะทางด้านสุขภาพจากการเสฟพืชกระท่อม
- การพิจารณาร่างกฎหมายนี้ ทำอย่างค่อนข้างรวบรัด

(อ้างจาก รายงานการประชุมกับการร่างกฎหมายเพื่อตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกระท่อม พุทธศักราช 24.. ในวันพุธที่ 16 ธันวาคม 2485 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมคณะกรรมการคริสตีกา)

เหตุผล ความจำเป็นการเสนอ พ.ร.บ.พืชกระท่อม พ.ศ. 2486

○ ความเห็นที่ 2 เพื่อป้องกันรายได้จากธุรกิจฝิ่นของรัฐที่ลดน้อยลง เนื่องจากประชาชนหันไปเสพกระท่อมแทนฝิ่น

การอธิบายของ พล.ต. พิน อมรวิสัยสรเดช(ลำปาง) ว่า "ฝิ่นนั้นมีภาษีมาก แต่พืชกระท่อมไม่มีภาษี เมื่อฝิ่นแพงคนก็หันไปสูบบุหรี่แทนฝิ่น ทำให้การค้าฝิ่นของรัฐบาลลดหย่อนลงเช่นนี้ เพื่อให้ต้องตามวัฒนธรรมอันดีงามแล้ว จึงเห็นว่าฝิ่นสำคัญกว่าควรจะเลิก" ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าแท้ที่จริงการตราพระราชบัญญัติพืชกระท่อม พ.ศ.2486 และใช้สืบเนื่องมาจนทุกวันนี้ก็มีเหตุผลและหลักการทางการค้าทางภาษีของรัฐ ภาษีเพราะเหตุที่พืชกระท่อมเป็นพืชเสพติดเองไม่

ประกาศกระทรวงคลัง เรื่องจดทะเบียนการเสฟฝืน (พ.ศ. 2486)

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติขึ้น พุทธศักราช 2472
แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติขึ้น (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2485
มาตรา 37 และมาตรา 41 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังขอประกาศ
ให้บันทึกคนคิดขึ้นใบขึ้นทะเบียนต่อเจ้าพนักงานภายในกำหนดเวลา
60 วัน นับแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2486 เป็นต้นไป นะ สถานที่
ที่จะรับทำการจดทะเบียนซึ่งกรมสรรพสามิตและจังหวัดต่าง ๆ จะได้
กำหนดและประกาศให้ทราบ และนับตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2486
เป็นต้นไป ผู้ที่จะดูบขึ้นได้จะต้อง ไปผู้ที่ได้รับใบอนุญาตดูบขึ้น
แล้ว เว้นแต่คนต่างด้าวที่มีใบดำกันประจำตัวคนต่างด้าว ให้ถือว่ามี
ใบดำกันประจำตัวคนต่างด้าวนั้น เป็นใบอนุญาตเข้าดูบขึ้นในบ้าน
ขึ้นได้ด้วย

ประกาศ นะ วันที่ 1 มีนาคม 2486

ภ. บริรักษ์ยุทธกิจ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สถานะของพืชกระท่อม ตามกฎหมายยาเสพติดระหว่างประเทศ

- The 1912 Hague International Opium Convention
- International Opium Convention, 1925
- International Convention for Limiting the Manufacture and Regulating the Distribution of Narcotic Drugs, 1931
- **Single Convention on Narcotic Drugs, 1961**

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

มาตรา ๗ ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

- (๑) ประเภท ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)
- (๒) ประเภท ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ฝิ่นยา (Medicinal Opium)
- (๓)๑๑ ประเภท ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ผสมอยู่ด้วย
- (๔) ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)
- (๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔ เช่น

กัญชา พืชกระท่อม

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

○ นิยาม “พืชกระท่อม”

บัญชีท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุข

ฉบับที่ ๑๓๕ (พ.ศ. ๒๕๓๙)

เรื่อง ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒

พืชกระท่อม ซึ่งหมายความรวมถึงทุกส่วนของ

พืชกระท่อม (*Mitragyna speciosa* Korth)

และวัตถุหรือสารต่างๆ ที่มีอยู่ในพืชกระท่อม

เช่นใบ ดอก ยอด ผล อัลกาลอยด์ และลำต้น

เป็นต้น

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือในประเภท ๕ เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นราย ๆ ไป

การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือในประเภท ๕ ไว้ในครอบครองมีปริมาณตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ให้ถือว่ามิไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

การขออนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2522) ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2522

- การยื่นคำขอตามกฎกระทรวงนี้ ให้ยื่น **กองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข** ณ
- เมื่อมีการยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว จะมีการเสนอเรื่องเป็นวาระพิจารณาต่อ **คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษ** เพื่อให้ความเห็นชอบเป็นราย ๆ ไป
- แล้วจึงจะมีการเสนอต่อ **รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข** เพื่อพิจารณาอนุญาตเป็นลำดับสุดท้าย

กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2522) ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2522

- 1) มีการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขอื่น ๆ ที่ อย.กำหนดเพิ่มเติม แต่ไม่มีการประกาศเผยแพร่ในกฎกระทรวง
- 2) การพิจารณาอนุญาตตามกฎกระทรวง จ.4 ตามมาตรา 26 ใช้ดุลพินิจเป็นหลักในการพิจารณา
- 3) อายุใบอนุญาตกำหนดไว้เพียง 1 ปี ไม่สะดวกแก่ผู้ศึกษาวิจัย ที่จะต้องมายื่นขอต่ออายุใบอนุญาต
- 4) กระบวนการยื่นขออนุญาตตามกฎกระทรวง มีขั้นตอนยุ่งยาก
- 5) ไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่จะต้องให้รัฐมนตรี สธ. ผู้กำหนดนโยบาย เป็นพิจารณาอนุมัติใบอนุญาตที่มีลักษณะเป็นงานประจำ (ประเทศไทยอาจจะประเทศเดียวในโลก)

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

หมวด ๑๐ มาตรการควบคุมพิเศษ

มาตรา ๕๗ ห้ามมิให้ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑
หรือประเภท ๕

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

- ห้ามผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕
- ห้ามครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๖
- ห้ามเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๗

ข้อสังเกตพืชกระท่อม ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

- การกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติด ไม่สอดคล้องกับกฎหมายยาเสพติดระหว่างประเทศ
- การควบคุม จัดการพืชกระท่อมที่เข้มงวด ไม่แตกต่างจาก พ.ร.บ.พืชกระท่อม พ.ศ. 2486 เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากการร่างกฎหมายดังกล่าว และพ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ยังมีเนื้อหาคล้ายคลึง
- มีการนำพืชกระท่อมในตำรับยาแพทย์แผนไทย และเป็นวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นในภาคใต้

ข้อสังเกตพืชกระท่อม ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

- การบัญญัติให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติด ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการ
ศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ หรือการนำสารสกัดจากกระท่อม
มาใช้ในทางการแพทย์
- ข้ออ้างเรื่อง กระท่อมเป็นสาเหตุของปัญหาอาชญากรรม การก่อความ
รุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ ไม่มีข้อมูล หลักฐานทางวิทยาศาสตร์
รองรับ
- ผู้เชี่ยวชาญบางท่านเห็นว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นต้นเหตุของ
อาชญากรรม อุบัติเหตุ ปัญหาความรุนแรงมากกว่าพืชกระท่อม

ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

ประมวลกฎหมายยาเสพติด

1. พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

2. พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

3. พ.ร.ก. ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

4. พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519

5. พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

6. พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550

7. พ.ร.บ. พันฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545

ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

○ หลักการสำคัญ

1. บูรณาการกลไกด้านยุทธศาสตร์และนโยบายในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบ
2. การจัดแบ่งกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดออกเป็น 3 กลุ่ม (1. เหยื่อ คือ ผู้ใช้ผู้เสพ/ 2. แรงงาน (มือชน ผู้ค้ารายย่อย และ 3. นักค้ารายใหญ่ (นายทุน ผู้ผลิต))
3. การปรับปรุงฐานความผิดและบทกำหนดโทษให้เหมาะสมตามความร้ายแรง
4. การลงโทษที่คำนึงถึงพฤติการณ์ ความร้ายแรงและปัจจัยอื่นประกอบ ให้เหมาะสมและได้สัดส่วนตามความร้ายแรงของการกระทำความผิด
5. การปรับปรุงระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

เนื้อหาร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

เหยื่อ

(ผู้ใช้ ผู้เสพ
เด็กและเยาวชน ที่ทดลองใช้)

- มาตรการบำบัดรักษา
- มาตรการอื่นแทนการลงโทษจำคุก
- ติดตามดูแลช่วยเหลือ สร้างภูมิคุ้มกัน

แรงงาน

(มีชน ค้ารายย่อย)

- มาตรการบำบัดรักษา
- มาตรการขยายผลไปยังเครือข่าย
- โทษทางอาญา ลดโทษถ้าให้ข้อมูลสำคัญ

นักค้ารายใหญ่

(นายทุน ผู้ผลิต)

- มาตรการลงโทษทางอาญาที่รุนแรง
- มาตรการสมคบ มาตรการริบทรัพย์

นิยามศัพท์ ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

- “**ยาเสพติด**” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ และสารระเหย
- “**ยาเสพติดให้โทษ**” หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีกว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

นิยามศัพท์ ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

“ผลิต” หมายความว่า เพาะ ปลูก ทำ ผสม ปรุง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป สังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ และให้หมายความรวมถึงการแบ่ง บรรจุหรือรวมบรรจุในกระบวนการผลิต

ข้อสังเกต นิยามคำว่า ผลิต ตามร่างประมวล ฯ มีการปรับถ้อยคำ เล็กน้อย แต่ไม่แตกต่างจาก พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ 2522 ในสาระสำคัญ จึงอาจยังมีปัญหาการปรับใช้กฎหมายได้อีก และ**ไม่** สอดคล้องกับนิยามที่เกี่ยวกับการผลิต ตามอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดของสหประชาชาติ

การแบ่งประเภทยาเสพติด

มาตรา ๒๐ ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

(๑) ประเภท ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง

(๒) ประเภท ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป

(๓) ประเภท ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๔) ประเภท ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ หรือประเภท ๒

(๕) ประเภท ๕ ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึงประเภท ๔

ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษ

เนื้อหาร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

มาตรา ๒๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนี้

(๑) ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่ายาเสพติดให้โทษชื่อใดอยู่ในประเภทใดตามมาตรา ๒๐

(๒) เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติดให้โทษตาม (๑)

“พืชกระท่อม” จะถูกกำหนดเป็นยาเสพติดหรือไม่
ตามร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

มีเหตุผล ความจำเป็นอย่างไรที่จะกำหนดให้พืชกระท่อม
เป็นยาเสพติดประเภท ๕

เนื้อหาร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

มาตรา ๒ ในกรณีที่**รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม** เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดและการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จะกำหนดเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ก็ได้

(๑) ทดลองเพาะปลูกพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ

(๒) ผลิตและทดสอบเกี่ยวกับยาเสพติด

(๓) เสพหรือครอบครองยาเสพติดตามประเภทและปริมาณที่กำหนด

เนื้อหาร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

มาตรา ๖ (ต่อ)

การกำหนดพื้นที่และการกระทำการตามวรรคหนึ่งให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการเสพและการครอบครองยาเสพติดด้วย

ให้การกระทำการในเขตพื้นที่ที่กำหนดในวรรคหนึ่งซึ่งอยู่ภายใต้มาตรการควบคุมและตรวจสอบการเสพและการครอบครองยาเสพติดตามประมวลกฎหมายนี้ไม่เป็นความผิด

เนื้อหาร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

- **มาตรา ๗๖ ห้ามมิให้ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕**
เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตำรับยาที่
ให้เสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม
ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมไทย
หรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์

เนื้อหาว่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือใน**ประเภท ๕** เว้นแต่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดให้โทษจะเสนอความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขขออนุญาตเป็นราย ๆ ไป

การขออนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน**กฎกระทรวง**

เนื้อหาร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

มาตรา ๔๐ บทบัญญัติมาตรา ๓๘ ไม่ใช่บังคับแก่

(๑) การนำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือประเภท ๕ ที่นำไปเป็นสารมาตรฐาน เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์หรือการศึกษาวิจัยทางการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์ โดยได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน**กฎกระทรวง**

เนื้อหาร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

มาตรา ๔๐ (ต่อ)

(๒) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ไว้ในครอบครองไม่เกินจำนวนที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัว โดยมีหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมไทย หรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา

(๓) การนำยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรสำหรับใช้รักษาเฉพาะตัวในกรณีผู้ป่วยเดินทางระหว่างประเทศโดยได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน**กฎกระทรวง**

เนื้อหาร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

ข้อสังเกต

บทกำหนดโทษเกี่ยวกับ ยาเสพติดประเภท 5 (กระท่อม) มีอัตราโทษที่สูงมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

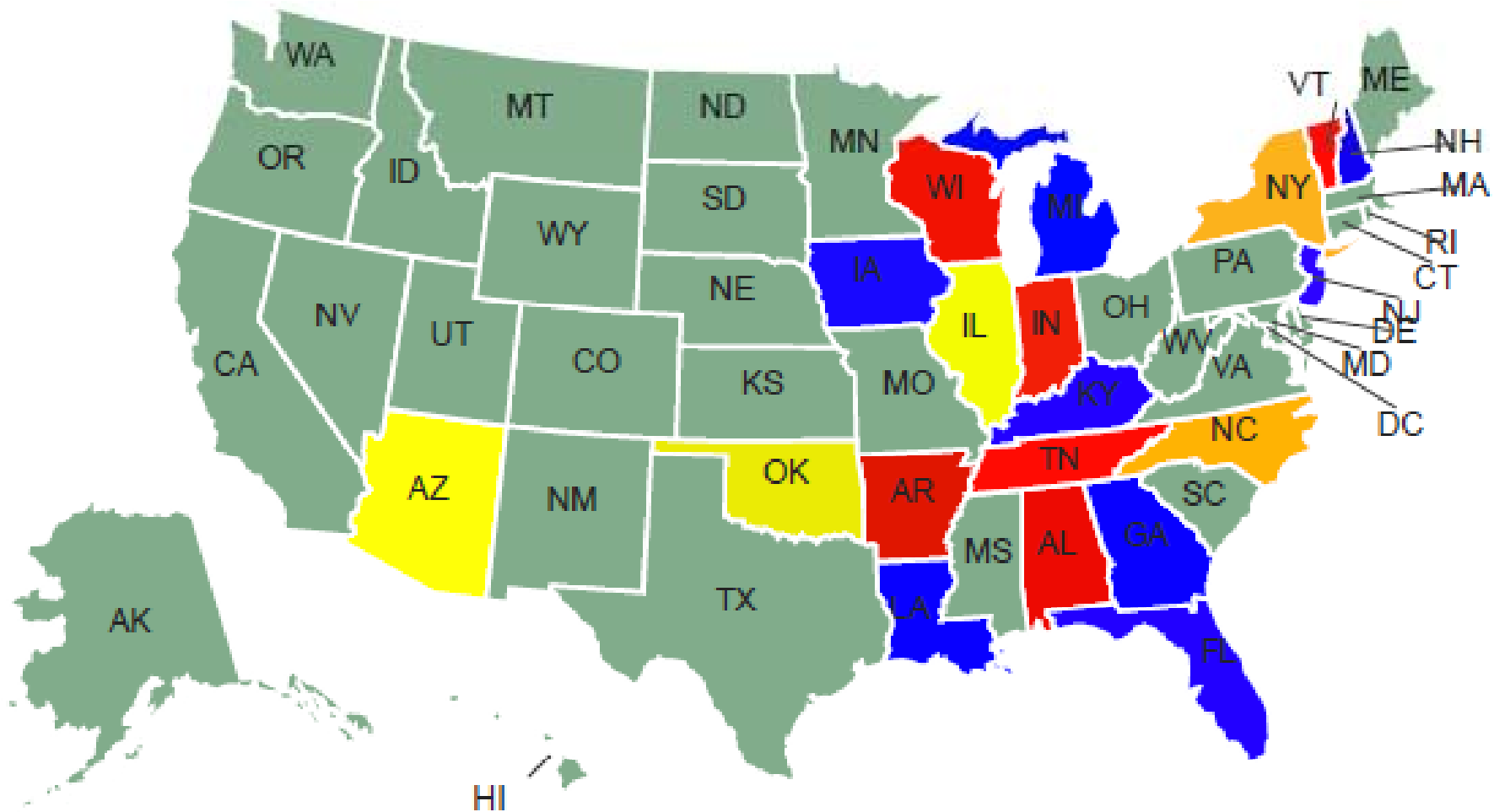
นโยบายและมาตรการจัดการพืชกระท่อมในต่างประเทศ (อยู่ระหว่างศึกษา)

- ประเทศสหรัฐอเมริกา (2 มลรัฐ)
- ประเทศนิวซีแลนด์
- ประเทศออสเตรเลีย
- ประเทศมาเลเซีย

ประเทศสหรัฐอเมริกา

- ไม่มีกฎหมายของรัฐบาลกลางสหรัฐ (Federal law) ที่ห้ามหรือควบคุมพืชกระท่อม
- มลรัฐต่าง ๆ มีอำนาจบัญญัติกฎหมายควบคุมสารเสพติดชนิดต่าง ๆ
- มลรัฐส่วนใหญ่ในสหรัฐไม่มีกฎหมายห้ามการผลิต เสพ หรือจำหน่ายพืชกระท่อมแต่อย่างใด
- มีเพียง 5 มลรัฐที่มีกฎหมายควบคุม ได้แก่ **Arkansas Indiana Tennessee Vermont Wisconsin**

ในสหรัฐอเมริกา มีเพียง 5 มลรัฐที่ควบคุมการเสพ จำหน่ายพืช
กระท่อม โดยจะถูกควบคุมเป็น “CONTROLLED SUBSTANCE”

WISCONSIN

- กฎหมายวิสคอนซิน บัญญัติให้สารอัลคาลอยด์เป็นสารที่ถูกควบคุม primary alkaloids in Kratom, mitragynine and 7-OH (hydroxymitragynine), as Schedule I (Wis. Stat. § 961.14), ...
- มูลเหตุที่มีการห้ามการใช้สารอัลคาลอยด์ดังกล่าว เพราะยังไม่มีการศึกษาวิจัยในมนุษย์ถึงผลดี ผลเสียของสารดังกล่าว

TENNESSEE

- As of July 1st, 2013, Kratom can not be sold in or possessed in the state of Tennessee by order of Public Chapter 161 (HB 12) SECTION 6 adding Mitragynine and hydroxymitragynine to the banned substances list.

SECTION 6. Tennessee Code Annotated, Section 39-17-452(a)(2), is amended by adding the following language as new, appropriately designated subdivisions:

- () Mitragynine and hydroxymitragynine;
- () Desoxypipradol;
- () URB 754;
- () URB602;

ประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียถือเป็นประเทศหนึ่งที่มีบทลงโทษตามกฎหมายยาเสพติดที่มีอัตราโทษรุนแรงมากที่สุดประเทศหนึ่งของโลก กล่าวคือ ผู้ที่จำหน่ายยาเสพติดอาจได้รับโทษประหารชีวิต หรือผู้ที่เสพ มีไว้ในครอบครองก็อาจได้รับโทษจำคุก โทษปรับ หรือหากเป็นชาวต่างชาติก็จะถูกเนรเทศออกจากประเทศ

รัฐบาลมาเลเซียใช้นโยบายทำสงครามยาเสพติด ตั้งแต่ปี ค.ศ.1983 โดยให้เหตุผลว่า ยาเสพติดเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ

ประเทศมาเลเซีย

- กฎหมายชื่อ **Poison Act** บัญญัติให้ สาร **Mitragynine** (ใบกระท่อม) ถูกควบคุม
- แต่ไม่มีกฎหมายเรื่องการตัดฟันพืชกระท่อมแต่อย่างใด

ประเทศนิวซีแลนด์

- “นโยบายยาเสพติดแห่งชาติ ค.ศ. 2015 – 2020” (National Drug Policy 2015 to 2020)
- เป้าหมายหลักของนโยบายยาเสพติดนี้คือ ลดอันตรายที่เกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาเสพติดอื่น ๆ และส่งเสริม คุ้มครองสุขภาพและสุขภาวะของคนนิวซีแลนด์

“นโยบายยาเสพติดแห่งชาติ ค.ศ. 2015 – 2020”

- แนวคิดในการลดอันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาเสพติด ส่งเสริม คุ้มครองสุขภาพและสุขภาวะของ ครอบครัวตั้งแต่การป้องกันและแก้ปัญหาหรืออันตรายต่อสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจของบุคคล ครอบครัว เพื่อน ชุมชน และสังคมจากการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาเสพติด แนวทางการดำเนินงานเน้นกลุ่มประชากรเป็นศูนย์กลาง (people-centred intervention system) ค้นหา กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ต้องการความสนับสนุน ซึ่งจะช่วยลดอันตรายผู้เสพ ผู้ใช้และผลกระทบต่อครอบครัว นโยบายนี้ ยังให้ความสำคัญกับบริการในระดับท้องถิ่น ความร่วมมือของชุมชนและ องค์กรพัฒนาเอกชน

ประเทศนิวซีแลนด์

- กฎหมายของนิวซีแลนด์ที่มีบทบัญญัติควบคุมพืชกระท่อมคือกฎหมายยา (Medicines Act 1981) โดยกำหนดให้การใช้ “พืชกระท่อม” จะต้องเป็นไปตามที่แพทย์สั่งใช้ยา
ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพืชกระท่อมในนิวซีแลนด์ จึงต้องควบคุมอย่างเข้มงวดไว้ก่อน

ข้อเสนอแนะ

1. ไม่ควรบัญญัติให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดประเภท 5 ตามร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด เพราะมีบทลงโทษที่รุนแรง ไม่ได้สัดส่วนกับผลกระทบที่เกิดจากการใช้พืชกระท่อม และไม่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปนโยบายและกฎหมายยาเสพติดของสหประชาชาติ ที่ให้ความสำคัญกับหลักการลดทอนฐานความผิดอาญา (Decriminalisation)
2. ควรมีบทบัญญัติว่าด้วย “พืชสารเสพติด” ในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อควบคุม กำกับดูแลพืชกระท่อม (รวมถึงกัญชา) เป็นการเฉพาะ เพราะร่างประมวล ฯ มาตรา 6 เป็นการแก้ปัญหาก็ไม่ตรงจุด มีลักษณะเข้มงวดกว่า พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ 2522 (ถอยหลังเข้าคลอง)

ข้อเสนอแนะ

3. ควรเปิดกว้างให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์ โดยไม่มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคใด ๆ เช่น การใช้บรรเทาปวด ลดความอยากอาหาร ยาลดความอ้วน บำบัดผู้ติดยา (ยาบ้า)
4. ควรอนุญาตให้การบริโภคหรือเสพที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมหรือส่วนบุคคลที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคลอื่น ไม่กำหนดโทษอาญา
5. มีมาตรการกำกับดูแลที่เหมาะสม กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่ชัดเจน จำกัดการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงาน เช่น การออกใบอนุญาตการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือครอบครองในปริมาณมากตามที่กำหนดไว้ และอาจมีโทษปรับทางปกครอง หรือโทษอาญาแต่ไม่ควรใช้อัตราโทษสูง

ข้อเสนอแนะ

5. ควรกำหนดบทลงโทษอาญาเฉพาะกรณีการนำพืชกระท่อมหรือสารสกัดไปใช้ในทางมิชอบหรือมีการกระทำความผิดอาญา เพื่อคุ้มครองสุขภาพผู้เสพ ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก เยาวชน
6. ควรสร้างทัศนคติ ความเข้าใจที่ถูกต้องของผู้กำหนดนโยบาย เจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับมุมมองต่อผู้ใช้กระท่อม และผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

ข้อเสนอในการปรับปรุงร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

1. จัดทำหมวดหรือส่วนที่มีบทบัญญัติเฉพาะเกี่ยวกับพืชสารเสพติด
2. ให้มี “คณะกรรมการควบคุมพืชเสพติด” ประกอบด้วย

ผู้แทนภาครัฐ ได้แก่ อย. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมการแพทย์ ป.ป.ส. สตช. กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ กระทรวงเกษตรฯ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ด้านพฤกษศาสตร์ เภสัชศาสตร์ สังคมวิทยา หรือมานุษยวิทยา กฎหมาย การแพทย์หรือสุขภาพ

กลุ่มองค์กรภาคประชาสังคม ได้แก่ องค์กรที่ทำงานด้านยาเสพติด 3 หรือ 4 องค์กร

ข้อเสนอในการปรับปรุงร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

○ การบริหารจัดการพืชกระท่อมรูปแบบใหม่

การปลูกหรือครอบครองต้นกระท่อม จะต้องจัดแจ้งต่อเจ้าพนักงาน (ผู้นำชุมชน ท้องถิ่น) และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามประกาศของคณะกรรมการควบคุมพืชเสพติด เช่น การเคลื่อนย้าย การตัดฟันหรือนำไม้มาแปรรูป ยกเว้น การปลูกเพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ การศึกษาปรับปรุงพันธุ์ (สอดคล้องกับอนุสัญญาเดี่ยว ฯ มาตรา 28)

ข้อเสนอในการปรับปรุงร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

- การบริโภคหรือเสพใบกระท่อมหรือน้ำที่อมส่วนบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ไม่ถือเป็นความผิดตามกฎหมาย หากมีปริมาณการครอบครองใบกระท่อมไม่เกินปริมาณที่กำหนดตามประกาศของคณะกรรมการควบคุมพืชเสพติด เช่น ไม่เกิน 500 กรัม หรือ 1000 กรัม
- การจำหน่ายใบกระท่อมต้นกระท่อมและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับพืชกระท่อมในทางการค้า จะต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานตามประกาศของคณะกรรมการ ฯ

ข้อเสนอในการปรับปรุงร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

- ห้ามการจำหน่ายน้ำกระท่อมหรือผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง หากมีผสม ปُرุงแต่ง แปลงสภาพเป็นสารที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้ใช้หรือผู้บริโภค เช่น 4*100 ที่มีส่วนผสมของยาเสพติดอื่น ยา หรือวัตถุออกฤทธิ์ หากฝ่าฝืนมีโทษอาญา
- ห้ามโฆษณาการจำหน่ายน้ำกระท่อม

ข้อเสนอในการปรับปรุงร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

- ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยพืชกระท่อม โดยกำหนดหน่วยงาน สถาบันการศึกษา องค์กร นักวิชาการที่สามารถศึกษาวิจัยได้ รวมถึงหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการศึกษาวิจัย โดยขอความเห็นชอบจาก คณะกรรมการควบคุมพืชเสพติด โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ในการเพาะปลูก ทดลองวิจัยตามร่างประมวล ฯ มาตรา 6